

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁST' STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — — — 4.— koruny. Na pol roka — — — — 2.— Na štvrt' roka — — — — 1.— <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Hlavný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT Zodpovedný redaktor : JÁN BARTOS, krajinjský vyslanec Za vydavateľ'stvo zodpovedný : JÁN MOLNÁR, pápežský príklad</p>	<p>Redakcia a vydavateľ'stvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szála sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dia tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
---	---	---

Jeho Eminencia kardinál, knieža- primas Uhorska o najživotnejších otázkach.

V 64. valnom shromaždení Spolku Svätostefanského jeho Eminencia kardinál, knieža-primas Uhorska, ako protektor tohože spolku, o aktuálnych a najživotnejších otázkach prítomnosti povedal zaháječnú reč, ktorú uvádzame v nasledovných úryvkoch:

Začiatkom reči jeho Eminencia poukázal na to ustálenie, ktoré odôvodnil v zaháječnej reči jeho, minulého roku a dľa ktorého ustanovizne stáleho pokoja a medzinárodného súdobníctva len vtedy možno uskutočniť, keď sa utvoria na základe božským zjavením osvietených, večného práva mravných zákonov a keď budú opevnené božskou auktoritou. K zastaveniu bojov o záujmy jednotlivých štátov potrebná nám je nad nami stojaca auktorita a to je *Boh*. Spomenul aj to, že hlava cirkvi v minulom roku notu (vyzvanie) upravil na krajinny vzájomne vo vojne stojace a vyzdvihol potrebnosť toho, aby svetový pokoj podstatne uzavretý bol na základe tých zásad, ktoré v jeho note vyvinul pápež. Poukázal na pomery prítomne panujúce v Rusku a ustálil, že kým pápež v smysle jeho noty bez porušenia panujúcej štátnej sústavy snažil sa do života uviesť novú zdokonalujúcu sústavu ku usporiadaniu medzinárodných pomerov, ruská revolúcia zatiaľ preborila ruskú štátnu sústavu, pokusy podujala s novými teoriami, ktoré v život uvedené rozdrobily ruskú dŕžavu a miesto pokoja v Rusku vyvolaly vojnu každého proti každému. Hlásatelia revolucionárskych zásad zavrhlí celý vývin historický, pokoj nevedeli do života uviesť, tým menej pokoj svetový, stali sa indirektnou príčinou osobitného pokoja, bo nimi zoslabená krajina prinútená bola prijať pokoj. Najnovšia historia Ruska upomínajúcim príkladom je pre každý štát a novým dôkazom toho, že proti štátnictvu, na základe kresťanských zásad vyvinutému, prehršovať sa nemožno bez trestu.

Kresťanstvo je pevnosťou štátu.

Kresťanstvo štát nedrží za fysičný stroj, za stálu nezmeniteľnú formu, lež za živý organismus, v ktorom každý orgán má svoje zvláštne povolanie, práva, povinnosti, cieľom zabezpečenia verejného blaha pre každého občana štátu. Tento živý organismus behom časov podrobený môže byť zmenám, tieto zmeny ale, dľa zákonov života, pomaly a postupne musia sa prevádzať. Ponevác Boh tak stvoril človeka, aby pozemské blaho svoje našiel v usporiadanom štáte, povinnosti štátno-občianske spočívajú na vóli Božej a skrze to účastné bývajú potvrdenia náboženského. *Štátneho organismu najväčšou pevnosťou je tá pravda kresťanská, že nielo inej mocnosti ako Božia, iné ale, čo je-tvujú, nariadené sú od Boha.* Poddaný preto zachováva nariadenia vrchnosti, bo vie, že ona jej moc dostala od Boha, vrchnosti ale zas ich nariadenia vydávajú v tom povedomí, že za ich skutky zodpovedné sú večnému Sudcovi.

Moc a voličia.

Orgány moci božská Prozreteľnosť volí si s pomocou ľudí. Spôsoby tohoto vyvolenia určujú rôzne ústavy a zákony, za ustálenie spôsobu tohoto vyvolenia a za udržanie zákonného poriadku ale, fažko zodpovední sú všetci, čo okolo toho vplyv majú vyvoliť, koho spravdivlý Boh obdarí k tomu potrebnou auktoritou. Dvojnásobne zodpovedný je ten, čo sverenú si moc prijma. Zodpovedný je za zákonitosť vyvolenia a za vlastnú spôsobilosť, že sverenú si moc slušne bude vybavovať. Zvláštna dôležitosť tejto nauky rastie v tej miere, ako štátni občania, vždy vo väčšom počte berú účasť v riadení štátneho života následkom rozšírenia práva. *Pred Bohom zodpovední sú nielen vodcovia, vyvolení, lež zodpovední sú aj voličia,* bo kým skutky vyvolených obmedzujú aj pozitívne ľudské zákony, voličia výlučne odkázaní sú na ich vlastné svedomie. *Kým dem kratičnejší je organismus daktorého štátu, tým je potrebnejšie, aby voličia boli svedomiti a nábožní ľudia,* ktorí vedia precítiť veľkú významnosť prejavenia ich vóle a s tým spojenou zodpovednosťou. K odstráneniu nebezpečia, vy-

vierajúceho snád z rozšírenia práva, najvýdatnejším prostriedkom je roznecovania citlivosti svedomia voličov.

Jeho Eminencia zatým vyslovil sa proti zoštátneniu škôl a veľkej významnosti toto jeho osvedčenie podáme v najbližšom čísle. Kardinál knieža-primas ďalej v jeho reči vyzdvihol aj to, že prítomne, keď pod hroznými navštiveniami svetovej vojny rozšírenie volebného práva postavili na denný poriadok, keď ľudia rozčúlenou nervositou pátrajú po predpokmienkach lepšej budúcnosti, ľahko veria lákaniu neočakávane vznikajúcich teórií: *každého k tomu povolaného faktora prísnu povinnosťou je, v záujme pokojného vývinu a vnútorného pokoja štátu poučovať aj voličov a vysvetľovať im významnosť rozšírenia práva. Toto poučovanie a vysvetľovanie ale prevádzať treba jedine na pevnom základe náboženstva a mravnosti.* Preto aj zvlášte potrebné je vzájomné spolupúčinkovanie všetkých konfessii. V týchto nebezpečných časoch neslobodno ešte aj plameň nesvornosti medzi konfessiami rozduchať. My katolíci hotoví sme ku pestovaniu tejto svornosti.

Učítelia, úradníci, tlač.

Okrem konfessii veľké úlohy na tomto poli čakajú aj na osobníctvo verejnej výučby a na všetky orgány štátnej moci, ktorých pevné vlastenecké presvedčenie a statočný, dobrý príklad vzdeláva a chráni ducha ľudu. Osobníctvo verejnej výučby a sbor úradníctva sú dva mohutné stĺpy budovy štátu. Preto stĺpy tieto treba opevňovať a chrániť pred každým nebezpečenstvom sklátenia, bo jestli sa tieto dva stĺpy začnú klátiť, s tým pokľáti sa i celá budova štátu. Uhorského štátu zvláštnym záujmom je teda, aby tieto dve korporácie boli vždy spokojné a bezúhonného smýšľania. Smutná vec by bola, keby v ich radoch následkom okamžitého rozhorčenia vznikla nálada, ktorá by vlast' udržujúcu silu týchto dvoch korporácií oslabiť mohla. V pomeroch moderného života ku osobníctvu verejnej výučby pripočítat nám treba aj *zastupiteľov tlače*, bo vplyv tlače je ešte väčší, ako vplyv školy. Nútñosťou pudu sebaudržania je, aby pracovníci tlače s krajiniským obyvateľstvom tiež spolu cítili, stále ohlasovali mravné pravdy, pokojný poriadok opevňujúce, ideálnym a bezzistným duchom, v úplnom povedomí zodpovednosti vzdelávali milliony, ktoré každodenne čítajú ich napísané riadky.

Čo proti surovému násilienstvu v bojoch o život a smrť cez štyri roky trvajúcich obránil hrdinský vojak uhorský, to nesmieme utrátiť v potupných zápasoch duševných. Občianstvo nech solidárnou prácou snaží sa krajinu vyvieš z vnútornej neblahej krízy, utvorí doma na vzájomnej dôvere a láske spočívajúci pevný pokoj. Vnútorne sjednotená a pokojná krajiná potom zadováži i vonkajší pokoj a nepremožitelnou mravnou jej silou nepodvratným zabezpečením bude, na večných zákonoch práva a mravnosti spočívajúceho všeobecného pokoja, ktorý Krista Pána, pozemského miestodržiteľa, veľkým myšlienkam zodpovedne, pripravujeme a túžobne všetci očakávame.

(Zdlhavé oduševnené éljen a hlučný potlesk.)

Osvietený pán biskup dr. Ottokár Prohászka Kat. Lud. Jednote.

Z príležitosti desaťročného jubilárneho valného shromaždenia osvietený pán biskup stolnobelohradský dr. Ottokár Prohászka predsedníctvu Katolíckej Ludovej Jednoty poslal nasledovný príspevok:

Vysokodostojný pán Predseda! Desiat rokov uplynulo, čo Katolícka Ludová Jednota utvorená bola a čo program jej snaží sa previesť ku blahu katolíckeho ľudu Uhorska. V Katolíckej Ludovej Jednote chceli sme organizovať katolícky ľud, organizovať a vyvinúť sme chceli v katolíckom ľude spočívajúce sily a skrze to spolu zvelaďovať mravnú, hmotnú, duševnú a hospodársku jeho hodnotu. Katolícka Ludová Jednota už mnoho urobila v tomto smere — treba jej ale ešte viacej previesť! Pustila sa do boja s «papierovou mocnosťou», ako to Vaša Excellencia povedal pred desiat rokmi — včul ale bojuje už proti veľkým pustošiacim mocnostiam, aby bránila Uhorsko a zabezpečila jeho budúcnosť.

Božské požehnanie nech spočíva na týchto bojoch, ktoré stoja nie v službe smrti, lež v službe života. S hlbokou úctou Vašej Excellencii oddaný

Székesfehérvár, 4. marca 1918.

Ottokár Prohászka,
d. biskup.

Katolícka Ludová Jednota.

Agitacionálna okružná cesta v tekovskej stolici.

Ján Bartos, krajiniský vyslanec, tajomník strediska Katolíckej Ludovej Jednoty, v druhej polovici mesiaca marca agitacionálnu okružnú cestu podujal v levickom okrese tekovskej stolice a z tej príležitosti shromaždenia vydržiavané boli v nasledovných obciach:

Zsemilér. V shromaždení vo farskom dvore vydržiavanom v značnom počte prítomní boli aj obyvatelia obce Garamszentgyörgy. Katolícku Ludovú Jednotu zápalistými rečiami vysvetľovali: dekan-farár Béla *Hinfner* a krajiniský vyslanec Ján Bartos. Učiteľ Ludvik Oravec bol tiež v shromaždení. Počet členov je 52.

Vámosladány. V miestnostiach školy shromaždenie zahájil farár Koloman *Kaveggia*. Ciele Katolíckej Ludovej Jednoty vysvetlil krajiniský vyslanec Ján Bartos. V mene prítomných občanov rečnil roľník Jozef Szabó. Prihlasy ku Katolíckej Ludovej Jednote sú v prúde. V shromaždení boli prítomní: okresný notár Béla Moltorisz, učítelia Jozef Janovics, Štefan Vég, Ladislav Janovics, klerik.

Nagykalna. Shromaždenie vydržiavali v miestnej škole a medzi početnými občanmi boli prítomní: lekárnik Štefan Patay, okresný lekár Jakub Frank, náčelník pošty Gustáv Sker, okresný notár Viktor Lévy a viacerí iní. O potrebnosti Katolíckej Ludovej Jednoty rečnili: dekan-farár Franc *Epölyi* a krajiniský vyslanec Ján Bartos. Počet členov je 118.

Ujbars. V početne navštívenom a v školských miestnostach vydržiavanom shromaždení prítomní boli aj obyvatelia obce Kiskoszmály. Ciele Katolíckej Ludovej Jednoty vysvetľovali: učiteľ Edmund *Fajkiss*, krajinský vyslanec Ján *Bartos* a farár Žigmund *Tóth*. Počet členov s 82 porástol na 117.

Óbars. Ku shromaždeniu na priestore pred kostolom vo veľkých rozmeroch vydržiavanému prišli aj obyvatelia obcí: Nagykoszmály a Garamkelecsény. Shromaždenie zahájil dekan farár Augustin *Steblo* a krajinský vyslanec Ján *Bartos* oduševňujúcou rečou, prítomných povzbudzoval ku pridruženiu sa ku Katolíckej Ludovej Jednote, po čom počet členov s 58 porástol na 112. Na shromaždení prítomní boli aj učitelia Štefan *Pelcz* a Béla *Petrás*.

Garamszőlős. V shromaždení na školskom dvore vydržiavanom v značnom počte prítomní boli aj obyvatelia obce Garamtolmács. Shromaždenie zahájil farár Julius *Szuller* a o potrebnosti Katolíckej Ludovej Jednoty rečnil krajinský vyslanec Ján *Bartos*. Počet členov s 29 porástol na 63. V shromaždení prítomní boli aj Štefan *Surek* učiteľ a hospodársky úradník Ján *Ipolyi*.

Csejkő. Ku shromaždeniu vo farskom dvore vydržiavanému dostavilo sa obyvateľstvo celej obce. O Katolíckej Ludovej Jednote rečnili: farár Alojs *Hrdlička*, krajinský vyslanec Ján *Bartos* a organista učiteľ Viktor *Hidvégi*, po čom miestna organizácia utvorená bola s 81 členami.

Garamujfalu. V shromaždení s veľkou oduševnenosťou vydržiavanom prítomní boli aj obyvatelia obcí: Berekalja, Garamapáti, Garamkeszi a Garamsolymos. Boli tam: Vendelín *Bolecsek*, kaplán; Ján *Hlaványi*, Ján *Hulják*, Jozef *Kalapos*, Julius *Valter*, učitelia; okresný notár Ján *Petrás*, statkár Ján *Jeszenszky*. Shromaždenie zahájil dekan-farár Julius *Báthy*, krajinský vyslanec Ján *Bartos* rečnil o opovážlivých nápadoch podujatých proti Cirkvi katolíckej a o nevyhnutnej potrebnosti organizovania sa pod zástavou Katolíckej Ludovej Jednoty. Počet členov so 103 porástol na 143.

Kresťanskej Sociálnej Ludovej Strany utvorujúce shromaždenie v Leviciach.

V nedeľu, 24. marca večer o 6. hodine občania mesta Levíc vo veľkom počte shromaždili sa vo veľkej dvorane Katolíckeho Kruhu, aby tvorili organizáciu Kresťanskej Sociálnej Ludovej Strany. Medzi mnohými inými všetkých tried mestského obyvateľstva boli tam prítomní: Viktor *Szakács*, farár; Eug. *Köveskuty*, správca učiteľskej prípravovne; Edmund *Klein*, mestský hlavný notár; Franc *Kuller*, kaplán; Jozef *Fekete*, professor učiteľskej prípravovne; Ján *Dodek*, náčelník úradu pozemkových kníh; Ján *Peternák*, hlavný dozorca berného úradu; Ludvík *Tahy*, hlavný úradník pošty; Izidor *Esösi*, merník; Štefan *Heckermann*, Andrej *Svarba*, učitelia; Otto *Ujlaki*, správca kancelárie okresného slúžnovstva; Izidor *Csernak*, kostolný otec; Ladislav *Bobl*, Ján *Guba*,

Béla *Bresztolanszky*, Ján *Turóczy*, Michal *Ghimessy*, Viktor *Boresányi*, Štefan *Bartos*, Andor *Iványi*, Adolf *Ondrejkovics*, Štefan *Pely*, Jozef *Stugel* a mnohí iní.

Shromaždenie zápalistou rečou zahájil farár Viktor *Szakács*, po čom krajinský vyslanec Ján *Bartos* obšírne vysvetlil terajšie rozpoloženie politické, program vlády, osemaštyridsiatej ústavnej ako aj Kresťanskej Sociálnej Ludovej Strany. Zatým ujal sa slova professor učiteľskej prípravovne Jozef *Fekete*, po čom shromaždenie s veľkým oduševnením uzavrelo utvorenie organizácie Kresťanskej Sociálnej Lud. Strany. Do správy organizácie boli vyvolení: predseda: farár Viktor *Szakács*; tajomník: professor Jozef *Fekete*. Ďalej uzavreli najbližšie sstavenie výkonného výboru.

Udalosti svetovej vojny.

Offensíva na západe. — Prípravy trvaly tri mesiace. — Hrozné porážky Angličanov a Francúzov.

Vojenský zpravodajca «Kölnische Volkszeitung»-u na západnom bojišti rozprával sa s generálom Ludendorffom, ktorý hovoril:

— Priebeh bitky je celkom taký, ako sme to vymysleli a úfali. Podarila sa tá náramne ťažká vec, že pozicionálny boj premenili sme na pohyblivý. Takmer všetka farcha pozicionálneho boja uvažuje sa na útočiacoho, brániaci sa v pozicionálnom boji požíva silné odstraňujúce prostriedky za mesiace vybudovaných pozícií. Angličania veľmi šikovne upotrebovávajú a rozostavujú strojové pušky, ale naša pechota na bojišti roztrúsené hniezda strojových pušiek neodolateľnou silou, bez každej delostreleckej prípravy berie do svojej moci. Len armáda generála Hutiera ukoristila 2000 strojových pušiek. Územie, na ktorom vojna zúri, je zničené. Výkony pechoty nemožno dostatočne oceňovať, bo netreba zabúdať, že útočiacie mužstvo za 4—5 dní maširuje bez nočného odpočinku.

Ludendorff povedal, že prípravy k offensíve trvaly tri mesiace. Počiatkom februára vydali rozkaz, že v noci s 20. na 21. marca začnú sa útoky a všetky prípravy byly nezvyčajnou punktovnosťou porobené.

Výsledok piateho dňa bitky.

Berlin, 26. marca. Bitka na západe aj v piaty deň medzi Scarpou a Oise pre Nemcov víťazne trvá. Tam, na starom bojišti Somme, ktoré pre nepriateľa ustavične poskytuje najprihodnejšie pozície ku cúvaniu, kde sa nepriateľ mohol umiestniť v dedinách rozstrieľaných v rummy, vo vybudovaných pozíciách batterií a v betonovaných úkrytoch strojových pušiek, Angličanov znova sme zbili.

S bližších a ďalších bojišť na severnej a južnej časti širokého priestoru útokov, nepriateľ v protiútokoch vykrvácal. V krutom zápase jedno miesto za druhým, jednu výšinu za druhou dobijame, potoky, kanále, rieky neznamenajú prekážku pre naše páru nemajúce čaty. Na rozsiahlom krvavom bojišti pušky, predmety vystro-

jenia, vyhynuté kone, pancierové automobily, delá a hromady munície ležia medzi početnými mrtvolami v počerných šatách.

Na juhu na jednotlivých miestach naše čaty postúpily vyše 45 kilometrov.

Korist v rozličnom válečnom materiáli ustavične vzrastá. Už sme ukoristili asi 1000 kanónov, medzi nimi veľmi mnoho nábojov fažkého a najfažšieho kalibru. Zdar mohutného boja s hodiny na hodinu vzrastá. Ztrata nepriateľa je mimoriadne fažká.

Zprávodajca Wolffovej kancelárie píše s bojišťa: Štvrtý a piaty deň offensívy čaty Belowovej armády viedol cez územia bitky pri Somme. Offensívu proti územiu, ktoré Nemci na jar r. 1917. vyprázdnilí, Angličania vôbec nedržali za možnú. Nevedeli si predstaviť, že si Nemci vyvolili také územie, ktorého fažkosti poznajú. Tieto fažkosti medzi Bapaume a Peronne Nemci za tri dni premohli. Od Bapaume na juh, ktoré mesto Angličania v starých, mesto obtáčajúcich nemeckých posiciach zlostne bránili, už 24. marca získali sme priestor. Týmto osud mesta bol rozhodnutý a mesto Bapaume v noci na 25. marca dostalo sa nám do rúk. Nemecké divisie, ktoré prišli ku Leshoeufsu a Longuevalu, ku Albertu vedúce cesty cúvania Angličanov od boku ohrožovali.

Ako ďaleko nesú zázračné kanóny Nemcov?

V predošlom čísle sme na krátko sdělili, že Nemci z diaľky 120 kilometrov bombardujú Paríž. Celý svet dnes zaoberá sa s týmito zázračnými kanónami Nemcov, ktoré zadunia každé ráno medzi 6. a 7. hodinou a dvoma-troma minútami pozdejšie ich granáty vybuchia už v Paríži, ktorý je od posicie nemeckých kanónov na 120 kilometrov vzdialený. Že ako ďaleko nesú tieto zázračné kanóny, o tom môžeme si utvoriť pochop, keď si predstavíme jeden kruh, v prostriedku ktorého je Budapešť. Každý punkt kruhu od Budapešti vzdialený je na 120 kilometrov a tak z každého punkta kruhu znamená by bolo možno bombardovať Budapešť, ale aj z Budapešti bolo by možno bombardovať každý punkt domysleného kruhu. Keby teda na daktorom vrchu budínskej strany postavili jeden takýto zázračný kanón a vystrelili z neho severoýchodným smerom, tak by granát o poltretej minúty padol za mestom Jázrom. Keby zo zázračného kanóna s budínskeho vrchu vystrelili severným smerom, granát za tri minúty padol by v Baňskej Štiavnici.

Tento istý kanón v rummy by mohol obrátiť mesto Nitru, Ráb, Balatonfüred, Táb, Halas, Csongrád, Kúnhegyes.

Prirodzene mestá, majery, hradské, železničné strážnice, slovom všetko, čo sa nachodí v kruhu, ktorého každý punkt je od Budapešti na 120 kilom. vzdialený.

Nezabúdajte na vdovy a siroty po hrdinoch padlých na bojišti!

75.000 zajatcov, 1100 ukoristených kanónov.

Angličania a Francúzi v minulom týždni 52 divísiami chceli zastaviť prudké napredovanie Nemcov, ktorí pri tejto akcii zajali 75.000 Angličanov, Francúzov a Ameríčanov, ukoristili 1100 kanónov, viacej sto pancierových automobilov a veľké zásoby válečného vystrojenia. 31. marca nemecké čaty zaujaly pevnosti Renaud, Fontaine a viacej obcí pred Amiensom.

Bombardovanie Paríža.

Zo zázračného kanóna Nemci aj vo veľkom týždni bombardovali Paríž. Bomba padla aj do jedného kostola, práve vo veľký piatok. Obyvateľstvo húfne opúšťa Paríž. Vláda robí prípravy ku presťahovaniu sa do južného Francúzska.

Zprávy domáce.

Smluva s Rumunskom uzavretá a podpísaná.

Po dlhom pojednávaní delegáti Uhorska, Rakúska, Nemecka, Turecka, Bulharska s delegátmi Rumunska konečne podpísali smluvu o uzavretom pokoji s Rumunskom.

Kedy začnú pojednávať zákonnú predlohu o volebnej reforme?

Snemovňa krajinských vyslancov ku zasadnutiam svolaná má byť udajne 10. apríla. Pojednávanie návrhu o volebnej reforme majú začať už v prvých zasadnutiach.

Valné shromaždenie trenčianskej stolice.

Z Trenčína oznamujú: Výbor stoličnej právomocnosti 14. marca výdržoval mimoriadne valné shromaždenie, v ktorom za prítomnosti v neobyčajne veľkom počte dostavivších sa výborníkov pojednávaný bol návrh, aby Wekerleho vláde vyslovený bol výraz dôvery. Návrh v mene 48. ústavnej strany predostrel a tak v zasadnutí stáleho výboru, ako v mimoriadnom valnom shromaždení odôvodnil výborník Štefan *Krautmann*. Predostretý návrh valné shromaždenie prijalo jedhlasne a s oduševnenými, mohutnými manifestáciami vynieslo uzavretie, ktorým vyslovilo, že výbor právomocnosti stolice trenčianskej ku ministerpredsedovi Alexandrovi Wekerlemu a jeho vláde pre hospodársky jej program a výtečnosť jej členov *chová sa s úplnou dôverou*; vládu z príležitosti jej sostavenia *víta s oduševnenou a vlasteneckou radosťou*; v mene stoličného obecnstva *ubezpečuje ju o úplnej prítulnosti* a v účinkovaní jej cieľom, demokratického vývinu krajinského obyvateľstva, výdatne ju bude podporovať.

Szalavszky, niekdajší hlavný župan trenčianskej stolice, v mene trenčianskej pracovnej strany vo valnom shromaždení predniesol takú deklaráciu, že jedhlasne vynesené uzavretie nepodporuje a za terajších

okolností nemôže iného urobiť, ako sa utiahnúť a skutočne aj opustil stoličnú dvoranu porady. S jeho deklaráciou ale, ktorú s veľkým hlasom predniesol, v žiadnom pomere nestál počet tých, čo s ním dvoranu opustili, bo dohromady *bolo ich len trinásť*, ačpráve ku tejto veľkej demonstrácii od dávna verbovali zúčastníkov po všetkých kútoch stolice a to je tiež verejným tajomstvom, že v tomto shromaždení bola celá trenciánska pracovná strana so všetkými jej vodcami a obecnými vojakmi, ktorá, ako vidno, sa *tak mizerne scvrkla*.

Že barón Julius Szalavszky, člen trenciánskeho stoličného výboru a vođa stolickej pracovnej strany, pri odôvodnení jeho deklarácie utisnutý bol na zbraň vziať z arsenálu demagogie a podnecovania triednych

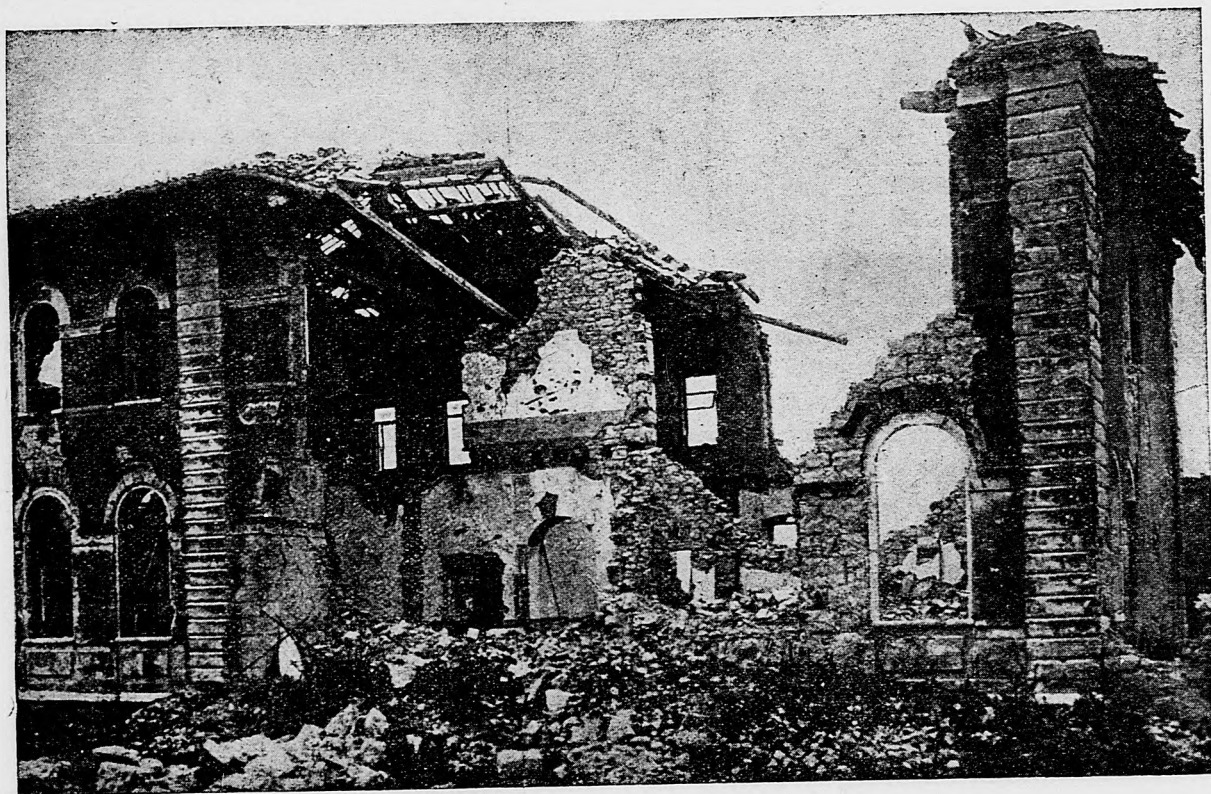
CHYRNIK.

Blahoželanie armády jej veličenstvu kráľovnej.

Vojenský minister Stöger-Steiner z príležitosti narodenia najmladšieho arcikniežata jej veličenstvu kráľovnej oznámil blahoželanie armády a poslal jej kvety. V mene jej veličenstva hlavný dvorný majster gróf Esterházy telegraficky ďakoval rakúsko-uhorskej armáde za blahoželanie.

Kresťanskí socialisti v práci. Z Košíc oznamujú:

Vodcovstvo košického kresťansko sociálneho spolku na čele s predsedom Jozefom Hovánom prikladnou horlivosťou veľkolepé úspechy dosiahlo v obore hmotného zaopatrenia údob. Spolok má asi 1500 mužských a

Rozstriedané hniezdo na francúzskom fronte.

náruživosti, to samo v sebe je znakom nesmyselného sem-tam chvátania a veľkého zúfalstva.

Zcela bezzákladné návaly niekdajšieho hlavného župana rozhodne zavrátil tak hlavný župan Ladislav *Mednyánszky*, ako aj výborníci dr. Ján *Kovalik* a Julius *Baross*. Predsedajúci hlavný župan za všestranného súhlasu valného shromaždenia v každom ohlade správnu a ostrú odpoveď dal na tie ľahkomyselné návaly, akými niekdajší hlavný župan napadol terajšiu krajinskú správu a ktoré boly kritéria jeho stoličnej administrácie.

Szalavszky musí sa s tým spriatelíť, že duch terajšej doby načal pracovnú stranu aj v trenciánskej stolici a že ona aj tu nezadržateľne blíži sa ku jej zaniknutiu, stoličné obecnstvo zaiste bude mať dost duševnej sily ku potešeniu sa nad jej tichou smrťou. Stoličné valné shromaždenie ostatne uplynulo za nálady všestrannej oduševnenosti.

ženských údob. Teraz hlavne vo veciach stravovacích vyvinujú takú horlivosť, ktorá je jediná na Horniakoch. Od 1. jan. do 15. febr. stravovací oddiel spolku pre svojich údob zadovážil a vydal 50 mc. zemiakov, 11 sudov kvasenej kapusty v hodnote 700 korún, maku v hodnote 450 kor., fazule a svinskej masti v hodnote 13.138 korún. Vykonaná kresťanstansko-sociálna práca ukazuje, že nie sľubami, lež skutkami treba pomáhať položeniu robotníckeho ľudu.

Prvý úpis na ôsmu válečnú požičku. Z Viedne oznamujú, že z príležitosti narodenia nového arcikniežata pražský kláštor šľachtiečiek oznámil, že na ôsmu válečnú požičku upíše 300.000 korún. Toto je v monarchii prvý úpis na ôsmu válečnú požičku, ktorá ešte ani není vypustená k upisovaniu.

Fond budapeštianskeho Spiš. Domova obnáša teraz 70.000 korún.

Váleční zajatci a uzavieranie manželstva. Vojenské ministerstvo od nepriateľských válečných zajatých, ktorí sú v monarchii internovaní, dostáva veľmi mnoho prosieb o dovolenie uzavrieť manželstvo s rakúskymi a uhorskými občanami. Vojenské ministerstvo už opätovne upovedomilo príslušné vrchnosti, že zajatí takéto povolenie dostanú len po vojne a preto prosby o takéto povolenie aby neprijímaly.

Dobrodrenie žiackeho stolu (alumnea) levočského hl. gymnásia v bežnom školskom roku požíva 92 žiakov, ktorí by bez toho dobrodrenia nemohli pokračovať v svojich štúdiách. Na tento cieľ spravovacia rada ročite zvykla zariadiť s tanečnou zábavou spojený koncert. Teraz je to ale pre zúriacu svetovú vojnu nemožno; touto cestou teda svoj dobročinný ústav odporúča do pozornosti dobrodincov a prosí o veľkodušné milodary, aby žiaci stáli aj uprostred válečných ťažkostí zodpovedať mohol svojej úlohe a dať žiakom zúčastky za miernu, zúčastky za výhodnú cenu zdravý a zázivný obed a večeru. Vlni sossbieralo sa 2571 korún, z chovacej ceny odpustili žiakom 1776 korún. Milodary sa majú posielat na adresu: Kir. Kat. Fö-gymnáziumi Deákaszta, Lőcse (Szepesm.).

Rakúska vláda a uhorská potreba petroleja. Liptovský podžupan Rudolf Balló administratívne výboru liptovskej stolice oznámil, že stolica v posledné tri mesiace od rakúskych rafinerií na petrolej nič nedostala zo svojej príslušnosti. Podžupan základným výskúmaním ustálil, že rakúsky minister obchodných záležitostí rakúskym petrolejovým podujímateľstvom zakázal plniť dopravné povinnosti oproti uhorským stoliciam. Administratívny výbor túto okolnosť oznámil vláde a prosil o zakročenie.

Po 20 mesiacoch sa hlásil Richvaldský (Spiš) mládenec Ján Bača, pešiak 58. peš. pluku, ktorý v júni 1916. bol zmiznul na bojišti a odvtedy nebolo o ňom chýru, minule písal domov cestou 448. poľnej pošty, že sa následkom úteku šťastlivo vyslobodil z ruského válečného zajatia. Píše, že zo zajatia, kde mu nebolo dobre, mnoho karotiek poslal domov. Pýta sa: «Či je pravda, že doma všetko úradne vydeľujú?» V zajatí mal najbližších krajanov: jedného z Járgova a druhého z Durština. — Druhý sp.-richvaldský mládenec Ondrej Palubjak, pešiak 58. pluku, tiež ušiel z ruského zajatia.

Levočská mestská strana 26. febr. vydržovala svoju prvú poradu pri čulej účasti. Po dlhšom rozhovore uzavreli, že v prvom rade budú pracovať na železničné spojenie Levoče s Kézmarkom, potom za vystavenie nového mestského hostinca (hotelu) a proti preloženiu hlavnej reálky.

Spišsko-novoveskí (iglovskí) slovenskí gazdovia na vyzvanie vikára Jozefa Kosztika uzavreli, že si založia Kruh.

Katolík čínským ministrom. Katolícky Číňan Lutengsiang stal sa ministrom. Je horlivým katolíkom a má už veľké zásluhy ohľadom slobody cirkvi katolíckej v Číne.

Pálenie mrtvol. Na zasadnutí zdravotníckeho výboru rakúskeho rajchsrátu zástupca vlády minule sa osvedčil proti fakultatívnemu pálieniu mrtvol, a síce z dvoch príčin: poprvé preto, bo nebezpečie šírenia sa nákazlivých chorôb pri terajšom pochovávaní mrtvol do hrobu je o mnoho menšie, ako si ľudia myslia; po druhé preto, bo fakultatívne pálenie mrtvol urážalo by náboženské city a pietu väčšiny obyvateľstva. Na uvedenie pálenia mrtvol pofahujúci sa návrh vyslanca Hocka napriek tomu prijali 13 hlasmi proti jednému hlasu. Kresťansko-sociálni členovia výboru neboli prítomní na zasadnutí.

«**Obec Petrograd.**» Dľa zprávy petrohrskej telegrafickej agencie ruský úradný časopis oznamuje, že Petrohrad prestali vyprázdňovať a viac už nikto nesmie opustiť mesto. Premávku osobných vlakov na všetkých, ešte len i na vicinálnych čiarach zastavili. Rada ľudových komisárov obce Petrogradu — toto je už úradné pomenovanie Petrogradu — dovolila ďalej vydávať tie takzvané meštianske časopisy, ktoré na začiatku nemeckej offensivy boli zakázali.

Čínska štátna nemocnica v rukách mníšiek. Že v Číne ustavične sa dvíha auktorita katolíhov, dôkazom toho je najnovšie nariadenie čínskej vlády. Vláda teraz v Pekingu vystavila veľkú štátnu nemocnicu a vedenie tejto sverila na katolícke mníšky.

Na šarišskú detskú opatrovňu (óvodu), ktorú spišský opatrovací Kruh vystaviť má na vidieku Rusmi spustošenom, levočská rafineria obetovala 1000 korún. Doteraz na ten cieľ vo Spiši sossbieralo sa 6843 korún.

Nedostatok dohánu v Anglicku. Anglickí fajčiari na ďalší čas vojny prinútení budú zrieť sa fajčenia, bo údajne je v krajine už len na dva mesiace dohánu, to treba ale vojakom a válečným robotníkom.

Levočský proti suchotinám sa brániaci spolk má 5 zakladajúcich, 121 riadnych a 35 podporujúcich údov. Majetok spolku činí 14 712 korún. Vlni hlásilo sa u liečivého ústavu spolku (dispensaire) 267 nemocných: z Levoče 251, z okolia 16 a okrem tých dostalo sa zo susedných stolíc do ústavu 37. Celkom vyzdravelo 26 osôb. Za predsedu spolku vyvolený je dr. Jozef Hajnóczy, bývalý kráľ. škôldozorca; za predsedníčku Ludvikova Neogrády, manželka podžupana; za tajomníka dr. Andor Halmos, kráľ. podškôldozorca; za pokladníka Baltazar Petneházy, okresný sudca; za hlavných lekárov dr. Bartolomej Rozsnyai a dr. Béla Bojársky a za fíškusa advokát dr. Teodor Ujfalussy.

Vyznačený spiš-magurský vojak. Richvaldský mládenec Jozef Čupka, pešiak cis. a kráľ. 62. pešieho pluku, dostal striebornú medailu hrdinskosti a kríž Karola.

Sladké sviatky židov.

Strediste Cukru pod číslom 7769—I. vydalo nariadenie, v smysle ktorého pre židov povolené sú *zvláštne dávky cukru* pod tým titulom, že na to veľkú potrebu

majú vo veľkonočné sviatky. Týmto nariadením najviacej prekvapení boli v prvom rade sami židia, bo oni posiaľ len to vedeli, že ku ich veľkonočným sviatkom nado všetko potrebujú «maces», že ale v tejto dobe, keď celý svet trpí na nedostatok cukru, práve len židom úradne povoľujú väčšie dávky toho sladkého tovaru, nad tým sa i sami najviacej divia a privlastňujú to viacej ich vplyvu, ako ich zásluhám. Prečo ale práve len židom povoľujú ku sviatkom väčšie dávky cukru?

Či každá i tá najchudobnejšia kresťanská gazdiná ku veľkonočným sviatkom, dľa prastarej kresťanskej obyčaje, pre svoju domácnosť nechce si upiecť sviatočné koláče? Prečo teda len židom majú osladiť veľkonočné

sviatky? Kresťanom zakázali barviť vajcia ku Veľkej noci. Dobré! Keď je v krajine nedostatok na daktorý potravný článok, nech to každý rovným spôsobom cíti. Že ale väčšie dávky cukru, vraj ku ich sviatkom, povoľujú len židom, ktorí — ako celý svet vie — obrovské zásoby toho sladkého materiálu ukrývajú, do zahraničia vyvážajú, kdežto kresťanské obecnosť, nepovedáme celých dedín, lež rozsiahlych krajov, behom celých mesiacov ani len kúska cukru nevidí, to není v poriadku a je opravde urazenie kresťanského obyvateľstva Uhorska. To chýrne «cukrové stredisko» jeho nariadením o sebe vydalo svedectvo, že je nielen Strediskom Cukru, lež Strediskom Židov.

Domáceho dorobu kožené bakanče.

s drevenou podošvou
22—33 po K 19, 29—34 po K 24.50, 36—39
od 30 K po 34 K, 40—46 od 35—45 K.
ožené bakanče s opravdivými spalt-kože-
nými podošvami od 80—100 K. Nezodpovedné
zpiatky vezmem. **Schafer** v. k. a,
budapest, I. Böbrentei-tér 4. szám.

Slovenskí rodičia,

jestli ich synov chcú dať na droťárske s úľubou prevádzané re-
meslo nech pišu na

Alexandra Hajlekera

drôtovej pletenín fabriku (Budapest, VIII., Üllői-ut 48.), kde
silnej tel-snej postavy 14—15 ročných slovenských ich chlapcov
ku trojročnému vyuč-niu v drô ovom pletení a sít pri celkovom
zapaťrení za učňov príjmu.

**Dobré britvy a nástroje ku
strihaniu vlasov**

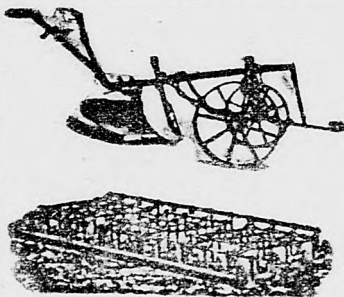
Ia britvy zo striebornej ocele
K 9.—, 11.—. Bez-
pečné nástroje k holeniu k-
tované K 7.—. «Perfecta»
nástroj k holeniu so 6 dvoji-
tého rezu nožími a 20, 23.—.
Dvojitého rezu náhradné no-
že tučet za K 9.— 9.50, 10.—.
Ia stroj ku strihaniu vlasov
K 15.—, 24.—, 28.—. Zámena
dovolená alebo vopredné zas-
lame ohnosu. Zasiela cis a
k dvorný zasie.ca **JAN KON-
RAD**, vývozný a zasielajú-
dom Brúx číslo 1819. (Čechy).
Hlavný cenník z darma.

Pýtajte si

mój zdarma a franko zasie-
laný obrázkový cenník hod n-
zlatého a strie-
borného tovaru,
ku obnoveným ná-
strojom a d. Prvá
dieňa hodin Ján
Konrad cis a k.
dvorný zasie.ca.
Brúx I. B. číslo
1819. Nickel
alebo oceleové
hodinky armádne, radium
dvojitý pokrývky hodinky
oceloveho kovu alebo Gloria
strieborne remontoar ho-
diný K 28—30. Nickel bu-
dičky K 41—45. Stenové ho-
diný 26—32. Zaruca 3 rokov.
Zasielka s poštovou dobie-
ou. Žiadne riziko Zámena
dovolená alebo navrátenie
peňazi.

**Najlacnejší a najlepši prameň
Jozef Marosi a Syn Esztergom 15.**

strojov a želez-
ného tovaru veľ-
ký obchodný
dom. Zo skladu
zasiela zvláštnej
jakosti ocelový
pluh za 210.—,
dvojitý pluh za
390. K, Juno americkú koňskú motyku
za 250.— K. Železnú bránu za 105.— K.
Veľký obrázkový cenník na žiadost posielame
zdarma.

Každý nech si pýta cenník na doposničke.

**Zázrak sveta je ŠARKAN-KOSA
ohnivej ostrosti**

Jedným kivaním 3 dni, jedným naostrením celý deň možno s ňou kosiť. Podobnej kosa, ako
je tato, ani v dobrote, ani v ľahkosti, ani v pružnosti není na celom širom svete. Za každú
ko u úplna 3 rokov záruka a ktorá nezodpovie zamení sa bezplatne. Zu zkušenosti ale vieme,
že medzi tisíc kusami není ani jednej zlej. Cenník tohoto, každému hospodárovi nevyhnutne
potrebného nástroja zdarma posieia :

Sohr Pál šarkan-kosu rozposielajúce stredisko Somogyszil 45.

Gazdinu

hľadám do gazdovskej fari,
z remeselnického alebo z
roľníckeho rodu, môže to
byť aj bezdetná válečná
vdova, ktorá slúžila v
pánskych domoch, vie
výborne varit a rozumie
sa dýchovu hydu, ošipaných
atd., jedným slovom gaz-
dovstvu. **Dámu nechcem**
Adressa u administrácie
«Kreštana».

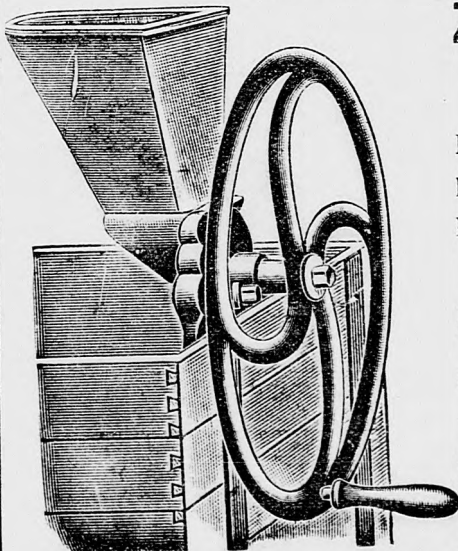
Oznamy prijíma

administracia

„Kreštan“

BUDAPEST.

Szentkirályi-utca 28.

**Zázračný ručný mly-
nek k šrotovaniu.**

Najlepší a najnovší ručný mlynek
k šrotovaniu. Každého druhu zrno,
kukuricu, pšenicu mele v naj-
fajnejšiu múku.

Cena každého kusa 95 K

so zaobalením a franko zásielkou.

Zasiela :

**Henrik Faludi a Spoločník
Budapest, V., Akadémia-utca 1.**

Svrabľavosť, lišaj, svrab

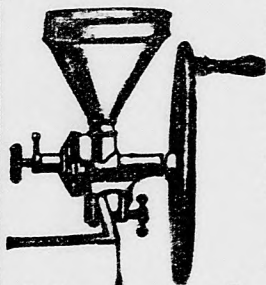
najrýchlejšie odstráni **Dr. Flesch**-a zákonom chránená

„Skabofom-Tmavá masť“

Nešpiní, nemá žiadneho zápachu. Teglik na próbú **K 2.30**, veľký tegel **K 4.—**, rodinná dávka **K 11.—** Adresa k objednaníu:

Dr. E. Flesch-a
„Korona“ gyógyszertara, (Győr).

„TEXAS“ ručný mlynek k šrotovaniu.

„Texas“ rýchlo šrotujúci ručný mlynek je najlepší a najlacnejší tera še doby, šrotuje každého druhu zrnú kukuricu, pšenicu, ovos, jačmeň.

Cena 100 korún

Trovy obalenia a franko poštovej dopravy 6 korún 42 hal. — Cenník zdarma a franko. — Zasiela:

ALOIS KIRALY následníka

Alexander Király
BUDAPEST, VI., Felszabadosor-u. 6.

Modlime sa za pokoj!

Na tento účel najvhodnejšou modlitebnou knižkou je

Prosby za pokoj.

Sostavil ju Štefan Cséplő a prepracoval Ján Damborský. Táto modlitebná knižka na 158 stranách obsahuje modlitby za pokoj, za padlých hrdinov a 47 cirkevných piesní. V tvrdých doskách vkusne viazaná stojí 3 kor. 50 hal.; s poštovými útratami 4 kor. Pri hromadnom objednaní dáme slevu.

Objednať možno u vydavateľa:

Kolomana Rózsú a jeho manželky

vydavateľstvo a knižkariareň
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 30.

Omrzliny,

svrabľavosť, svrab, hostec a každého druhu neduhy kože najlepšie hojaci prostriedok je

Borievková masť

Cena 3, 5 a 9 korún. K tomu patriace borievkové mydlo 5 korún. Zhotovuje

Gerő Sándor lekárnik, Nagykőrös 40.

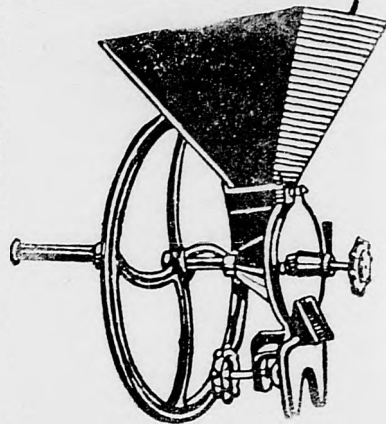
NAJDOKONÁLEJŠÍ MLYNEK!

Ktorým bár aj dieťa, pripraveným na ňom strojom, každého druhu obilie somleť môže na kašu a v akejkoľvek tajnosti. Obrovskej schopnosti roboty. Bezodkladne k lifrovaniu. Cena K 150. Tenistý stroj k prípraveniu na stôl alebo postavec bez nôh K 120, menší k domácejmu upotrebeniu K 80. Objednaníu prosíme na poštovej poukážke a zaslať treba aj 10 K závadok. — K odporúčaníu mlynky bezodkladne objednať. — Vylučná adresa objednaníu:

PAVEL SOHR

Somogyszil 35.

fabričný sklad oceľového tovaru.

54 rokov v obchode, vyskúmane dobrá osada na kosa.

Nikto nikdy nemal lepšej kosa, ako je naša

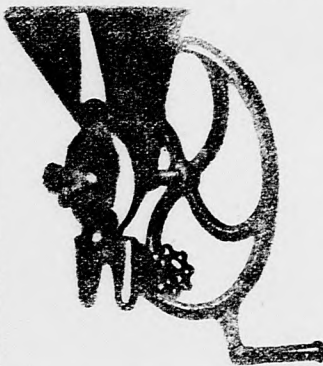

Bazilika zlato-kosa.

Nesľubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvanlivú oštrú zlátú kosu, za ktorú nás pežeňovať bude. Tieto kosa už od 54 rokov rozposielame najväčším pántvám a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojíme za každú kosu a nesodpovedné zameníme zdarma. — Cena jednej „Bazilika zlato kosa“ s poštovou dobiereku:

	80	85	90	95	100 cm.
Cena 1 kosa	7.80	7.80	8.—	8.20	8.70

Zvlášťne pre sberateľov kôsi! Pri kúpe každých 10 kusov, 1 kus pošleme zdarma. Pri kúpe 5 kusov už my známe poštové strovy! 1 kus diamant ocelového kladivka 2.80, 1 kus nosidla ocelky 1.30, 1 kus stroja ku klopaniu kosa 7.50. K odporúčaníu je čím skôr objednať si kosa, bo pozdejšie soľva budú k dostaníu. Obrázkový n.š. cenník na žiadosť pošleme zdarma. K dostaníu u: **Jozef Marosi a Syna Esztergom**, 15. číslo. 54-ročná osada na kosa a veľký obchodný dom.

Šrotujúci stroj.

V hospodárstve nevyhnutne potrebný, šrotuje od najhrubšieho do najmenšieho, ponevác stroj najdokonalejšie možno regulovať. Lankej práce schopnosť a hnatá, bo na ňom i dieťa šrotovať môže. Cena s obalením a zárukou 90 korún, s prípravou na nohy 150 korún.

Tieto stroje zhotovuje a zasiela

IMRICH TÓTH, Jászalsószentgyörgy

Pri objednaníu prosím zreteľne udat adresu a železničnú stanicu.

Pôvodná, Tiger kosa.

č. 1. 2. 3. 4. 5.

č. 6. 7. 8.

Striebornej ocele jej jakosť prevyšuje všetky doterajšie fabrikáty, za každú jednotlivú kosu dávame úplnú záruku, nezodpovedné kosa zameníme zdarma. Odpočíta sa, aby každý zavčas ponáhal sa po poste objednať si kosa. Ceny po ďalšie ustanovenie:

	80	85	90	95	100 cm.
Ku tomu patriace striebornej ocele kladivka	7.10	7.25	7.35	7.50	8.—

od 1. do 5. čísla so zárukou kus po 1.30 kor. Diamantová osielka číslo 5. — 50 kor. Futrál na kosu s dvojitoú pevnou koťvou č. 7. 1.50 K. Obručka na kosu jednoduchú č. 8. — 6 kor. Obručka na kosu dvojitoú č. 8. 1.15 kor. Stroj ku klopaniu kosa č. 9. 8.— kor. — cena zaobalenia 1.— kor. Ceny sú v obliehu bez zaväzu. Objednať možno s poštovou dobiereku alebo pri voprednom zaslaní peňazi.

M. LENDVAI tovarný vývozný dom kôs.
Budapest, Kertész-utca 43.